

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 151. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 július 6.

Román diplomata Oroszország céljairól.

Egy előkelő román diplomata, aki nemrég aktív államférfi volt, és akinek nagy tapasztalatai a külpolitikai életben különös jelentőséget kölcsönöznek nyilatkozatának a „Bukarester Tagblatt” szerkesztője előtt a következőket mondotta Oroszország legközelebbi céljairól:

„Azt hiszem, hogy Oroszország nemcsak azért erőszakolta ki Bukovina elfoglalását, és a magyar határ felé való előnyomulást, hogy ezzel a közvéleményt és kormányt befolyásolja, hanem azért is, mert szándéka, hogy az esetben, hogy ha az osztrák-magyar csapatok ellenállását a bukovinai hegyvidéken sikerülne megtörnie, az orosz hadsereg tömegeivel elárasztja Romániát és Bulgária ellen tör.

Ezen terv kivitele a bukovinai és wolhyniai hadiesemények fejlődésétől és ezenkívül különösen a folyamatban lévő német-osztrák-magyar ellenoffenzíva eredményétől függ. A betörés szándéka azonban, amint bukaresti jól értesült körökben hallottam, Oroszországban határozottan meg van és pedig annál is inkább, miután az oroszok a mamornitzai esetből kiindulva biztosra veszik, hogy a román kormány nem fog ellentállást tanúsítani. (?)

Bratianu Románia felségjogait minden körülmények között meg akarja óvni. Ezen munkájában törekednek őt megbénítani az újult erővel megindult németellenes agitáció, az unionista föderáció, amely gyűléseket tart, melyeken a közvélemény ama részét, amelyik nem

képes magának önálló ítéletet alkotni, saját céljaira igyekszik megdolgozni. Kézenfekvő dolog, hogy ezek a háborus uszítók nem tartják szem előtt az ország érdekét, hanem egyszerűen azért tesznek az oroszoknak kétes értékű szolgálatokat, hogy hatalomra juthassanak és így megmentsek politikai állásukat a biztos hajótöréstől.

Románia és Bulgária egyenlően van veszélyeztetve, és az utóbbi elleni akció, hogy ha mennének Románián át orosz csapatok Bulgária ellen, úgy van kigondolva, hogy a négyes szövetség szalonikii offenzívája az oroszok Bulgáriába való betörésével összevágjon.

Világos, hogy a helyzet kulcsa Románia kezében van. Hogy ha Románia nem akar Görögország sorsára jutni és nem akar Oroszország balkáni tervei eszközévé válni, akkor kormányunknak tiszta és világos álláspontra kell helyezkednie, különös tekintettel az ellenzéki pártok határozott eljárására is, amellyel minden természetes akadály és személyes ellentét felül emelkedve egyesültek, hogy így fokozottan folytathassák kormánybuktató harcukat és idegen befolyás segítségével elérhessék céljukat.

A román kormánynak nyíltan ki kell jelentenie, hogy szigorúan el van határozva arra, miszerint a fegyveres semlegességet az ország integritása és sértetlensége érdekében megóvjá és ennek megfelelően a legmesszebbmenő katonai óvintézkedéseket kellene az orosz határon foganatosítania, hogy ezzel örökre lehetetlenné tegye az orosz csapatoknak román területre való betörését.

Csak így tudunk megmenekülni Görögország sorsától, mert hogy ha orosz katonák még egyszer rálépnek Románia földjére, akkor függetlenségünk elveszett és a mi Venizeloszaink gondoskodnak majd arról, hogy Románia az antant szolgájává süllyedjen le.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 5.

Délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök a képviselőház üléseit. A közszolgálati alkalmazottak háborus segélyéről szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalásánál először

Polónyi Géza szólalt fel. Mindnyájan óhajtjuk, — ugymond — hogy az ország tisztviselő kara rendelkezze a megélhetéséhez szükséges anyagi biztosítékokkal.

A pénzügyminiszter koncilians magatartása ellenére sem mondhatjuk, hogy az összes igényeket ki fogják elégíteni. A bírói kar helyzetéről szólva felemlíti, hogy a pénzügyintézeteknél igen sok bírónak hever a váltója. A tisztviselőknek nyújtandó segély legtöbbször a hitelezőké lesz és az ország nagy közérdeke kívánja, hogy a segélyezés rendszerében változás történjék. Mély tisztelettel azzal a kérdéssel fordul a magyar tisztviselői karhoz, hogy munkájuknál, a mikor az adózó polgár ügyét intézik, ne tekintsek polgártársukat vádlóknak.

Reöck Iván: A drágaságról szólva hangsúlyozta, hogy a nagy vállalatokra szükség van, mert ezek elégítik ki a hadsereg szükségleteit is. Nem ezek ellen irányul a közönség haragja, hanem a közvetítők és a kufárok ellen, a kik hozzáértés nélkül kereskednek és gyorsan akarnak meggazdagodni.

Teleszky János pénzügyminiszter: Köszönettel nyugtázza az ellenzék objektív fel-szólalásait. Az ellenzék is nagyban és egészben elismerte, hogy a kormány elment addig a határig, ameddig lehetett.

Bródy Ernő azt kérdezte, hogyan élhetnek meg a tisztviselők a mai illetmények

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

mellett? Önfeláldozással és igényeiknek a lehetőség szerint való lefokozásával, de mindamellott munkájukat kitünően ellátják.

Örömmel konstatalem, hogy a magyar tisztviselői kar ugyanolyan magaslaton áll, mint a német vagy az osztrák. Elhangzott az az állítás is, hogy a bírának megélhetésük biztosítására olyan eszközökhöz kell fordulniok, amelyek nem méltók hozzájuk. Büszke vagyok, hogy ebben a háboruban van magyar bíró, aki megtanult cipőt talpálni, hogy gyermekei ne járjanak mezitláb.

Huszár Károly felvetette a munkáskérdést. Nagy általánosságban ugyanaz áll a magyar munkásokra, mint a tisztviselőkre. A megélhetés nehéz, de önmegtartóztatással és a szükségleteknek a minimálisra való csökkentésével igyekszik a munkásság helyét megállani.

Örömmel mondhatom, hogy a munkásosztály tudatában van kötelességeinek és teljesíti azokat.

Önmegtartóztatást ajánl minden társadalmi osztálynak. A mi a tisztviselők segélyét illeti, 5 maga is jól tudja, hogy 50 százalék több, mint 35 százalék, de az olyan helyzetben, a mikor egy adójavaslat benyújtása, a mely 250 millió többletet jelent az állam háztartásában, már olyan nagy mozgást idéz elő, mint most a magyar társadalomban, akkor a másik oldalon nagyon meg kell gondolni, hogy az a 150 millió, a mit most segélyképpen kiadnak, igen nagy kiadás és elment a legvégső határig.

Rakovszky az ötven százalékos segély fedezeteképpen a hajóstársaságok szubvenciójának megvonását és az osztályorszájék jövedelmeit ajánlja. Sziveskedjék a képviselő ur a jövőre nézve is fenntartani azt, hogy rögtön megajánlja a kért kiadásnak a fedezetét is, mert lehetetlen állapot az, hogy a tulsó oldalon folytonosan a kiadásoknak az emelését kérik, de a pénzügyminiszter a bevételek megteremtésére éppen arról az oldalról nem tud támogatást kapni.

A hajóstársaságok szubvenciója szerződéses kötelezettsége a magyar államnak.

Izgalom a Házban.

Teleszky beszéde közben, mikor az osztályorszájék kezeléséről beszélt, az ellenzék részéről felkiáltottak:

— Mi lesz a tisztikar fizetésével.

Teleszky: Erről most nem nyilatkozom.

Rakovszky: A háboru sok kudarc elmaradt volna, ha a tisztek fizetését felmentették volna.

Teleszky: A tisztikar fizetésének 1914-ben való felemelése nem lett volna olyan hatással, mint az, hogy a véderőörvényét két évvel később fogadták el, mint kellett volna!

Erre a kijelentésre a baloldalon óriási izgalom támadt.

Ráth (kiáltja): Ide dobták a keztyűt!

Teleszky beszélni akar, de szava belevész az iszonyatos zajba. Az ellenzék kiabálja:

— Vonja vissza, amit mondott!

Az elnök csenget és csendre inti az ellenzöket.

A zaj elcsendesedésével Teleszky újra beszélni kezd, mire az ellenzék nagy része kivonul a tereméből.

Andrássy Gyula gróf az elnöki emelvényhez megy és beszél:

Ama szó, amely a miniszter ajkát nagy

hirtelen elhagyta, provokálta az ellenzöket. A miniszter kijelentése a legvakmerőbb és a parlament alaptételeivel teljesen ellenkezik. Tiltakozását fejezi ki Teleszky kijelentésével szemben.

Teleszky tiltakozik szavainak téves magyarázása miatt, ő egy szóval sem mondta, hogy a véderőjavaslat késői elfogadása okozta a háboru első kudarcait.

Sághy Gyula tiltakozása után a pénzügyminiszter javaslatát általánosságban elfogadták.

Délután Rakovszky és többek, valamint Teleszky felszólalása után a javaslat részleteiben való elfogadására nem került a sor, azt másnapra halasztották. E helyett 6 órákor áttértek az

Interpellációkra.

Abrahám Dzsó a cenzura tulkapásai miatt interpellál. Felolvás több hozzá intézett bizalmas értesítést, amely szerint több dolognak a közlését nem engedte meg a cenzura, például Zita főherceg asszonyának a szanatoriumba való szállítását, a Höfer-jelentések kommentálását, amire feltétlenül szükség volna.

Balogh miniszter egyetért Abrahámmal abban, hogy a háboru alatt a sajtó nagy szolgálatokat tett, azonban a cenzura mégis szükséges. Válaszát tudomásul vették.

Matta Árpád az ország belsejében levő katonák husellátása ügyében, Molnár a lelkeszek segélyezése ügyében interpellált, mire Tisza magoyugtatónlag válaszolt.

Andrássy Gyula gróf interpellált ezután:

Az ellenzék ezideig mindig a legnagyobb nyugodtságot tanusított, követelésekkel nem állott elő. De minél jobban közelünk az események eszespontjához, annál szükségesebb, hogy az ellenzék beleszólása az ügyekbe erőteljesebbé váljon.

Békekötés akkor, amikor arról lehetetlen beszélni, bün volna. De éppen olyan bün volna békét nem kötni, ha tisztességes békeajánlatokkal állunk szemben.

A következőkkel áll a miniszterelnök elő:

Hajlandó-e a kormány lehetővé tenni, hogy az ellenzék bizalmiférfiai a helyzet alakulásáról olyan időben értesüljenek, hogy véleményüket döntés előtt kifejezhessék.

Hajlandó-e a kormány kivinni, hogy az ellenzék bizalmiférfiai álláspontjuk kifejtése végett magasabb fórumon kihallgatásukat kérhessék.

Tisza válaszában kifejti, hogy a kormányférfiakra nézve a legnehezebb terep a külügyi kérdés. Ennek a kérdésnek a pártpolitikába való bevitele a nemzetre nézve sok tekintetben ártalmas lenne. Mindamellott elismeri, hogy az ellenzéknek joga van ezen kérdésekbe is betekintéssel birni. Azonban kötelessége kijelenteni, hogy ezt mindig, minden esetben nem történhetik meg.

Andrássy a választ tudomásul vette, mire az ülés 8 órákor véget ért.

240 liter víz egy napra egy lélek számára.

A tanács a vizpazarlás ellen.

Mikor Nagyvárad városa a vízvezetékét létesítette, minden lakosra napi 80 liter maximális vízfogyasztást vett alapul s így rendezte be a pompás és kitünően bevált vízvezetéki telepet, amelyhez hasonló nincs sehol az országban. Igaz, hogy akkor nem számított Nagyvárad városa a mértéktelen vízposéklásra, amely városunkban évről-évre mind nagyobb mérvet ölt. El se tudtuk képzelni, hogy valaha Nagyvárad fejéknél és naponta 80 liternek megfelelő vízmennyiséget képes elfogyasztani és ma már a pontosan vezetett adatok szerint igen sokszor napi tizenhét millió liter vizet fogyaszt Nagyvárad városa, amiből, még ha 70000 lelket vesszünk is számításba, személyenként — a csecsemőket is mind felvesszük — 240 liter esik egy napra. Ebből tehát világosan látszik az a pazarlás, amivel Nagyváradon a pompás vízvezetéki vizet kezeli a közönség. Nem holmi könnyelmű vizpazarlásról van szó, hanem nagymérvű vízposéklásról, amely minél előbb megboszulja magát s a második vízmű-telep dacára sem lesz elég vize Nagyváradnak, vagy pedig csak a nap bizonyos idejére kényszerül a város redukálni a vízszolgáltatást.

A polgármester már figyelmeztette a város közönségét a vizpazarlás következményeire, de, úgy látszik, eredmény nélkül.

Most a városi tanács a következő hirdetményt adta ki e tárgyban:

A városi Tanács sajnálattal tapasztalja, hogy a város közönsége a hírlapi felhívás dacára a vízvezeték vizét a beállott meleg napokon oly mértékben pazarolja, mikép a magasban fekvő helyeken, különösen a vasúti állomáson a vízszolgáltatás megakad.

Az ebből keletkező rendkívül súlyos bajok megállítására a városi tanács utasította a rendőrkapitányi hivatalt, hogy közgei útján a vízfogyasztási viszonyokat a legerélyesebben ellenőrizze és a tanácsai tilalom ellen vétőkkel szemben azonnal és a legegyszerűbben járjon el.

Ujból felhívja tehát a városi Tanács a közönséget, hogy a vízvezeték vizét az élet szükségletek céljaira a legtakarékosabban és csak az okvetlenül szükséges mennyiségben használja; a hibás csapokat javíttassa ki.

A kerteket és udvarokat szűken és akkor is csak öntöző rózsával ellátott kézi kannákból locsolja. Tömlemből való locsolás szigoruan tilos.

E rendelkezés ellen vétöket a városi tanács a víz megvonásával, a rendőrkapitányi hivatal pedig kihágási uton fogja büntetni.

Nagyvárad, 1916 július hó 5.

A városi Tanács.

Még most is kísért Skagerrak.

Budapest, július 4. (Saját tudósítónktól.) A skagerraki tengeri esatában szenvedett vereségből kifolyólag Jellicoe admirális és Beatty tengernagy között nagy viszály van, mindegyik a másikat okolja a vereségért. Valószínűleg változások lesznek az angol flotta parancsnoki karában.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

Egy orosz dandárt visszavonulásra kényszerítettünk.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 5. (Hivatalos.) Bukovinában, Kirlibabától északra fekvő magaslatokon ellenséges lovassággal csatározás folyik. Kolomeától nyugatra déltájban egy támadással előnyomuló orosz dandárt tüzéségünk arra kényszerítette, hogy menekülés-szerűen vonuljon vissza. Estefelé az ellenség Sadzavkatól délre nagy erővel támadott. Mindenütt visszavertük őket, helyenként elkeseredett kézitusa után. Barisnák, Bucától nyugatra az oroszok rövid időre behatoltak egyik állásunkba. Egy ellentámadással azonban eredeti védelmi vonalainkat visszahódítottuk. Verbennél, a Styr felső folyásánál magyarosztrák csapatok egy előretörésük alkalmával 11 orosz tisztet és 827 főnyi legénységet fogtak el és 5 gépfegyvert zsákmányoltak. Ezen a harcvaszakaszon napok óta kitűnt a mindenkor bevált theréziqustadti 42. számú gyalogezred.

Lucktól délnyugatra és nyugatra újra a legnagyobb veszteség mellett hiúsult meg az ellenség számos előretörése. A Styr-szakaszon Sokul alatt egészen Rafalovkáig az oroszok újra megkezdték támadásaikat. Olkytól nyugatra az ellenség nagy haderők harcba állításával arra törekszik, hogy az északi parton szilárdan megvesse lábát. Számos helyen visszavertük az oroszok támadásait.

Az olaszok tehetetlensége.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 5. (Hivatalos.) A Doberdó szakaszát, főleg a fensik déli részét az olasz tüzéség tűz alatt tartja. Az olaszoknak Monfalkónétól és Felstől keletre lévő hadállásaink elleni támadási kísérletei meghiúsultak. A Brenta és az Etsch közti harcvaszakon az ellenség a Roánánál és a Potina völgytől északra lévő hadállásaink ellen hasztalanul kísérelt meg előtöréseket.

Malkorgetnél és a Sugana völgyben egy-egy ellenséges repülőgépet lőttünk le.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 5. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az oroszok frontjuk áttörésétől félnek.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik, hogy a Ruzschoje Szlovo feltűnést keltő cikkben foglalkozik a harctéri helyzettel. Az újság azt állítja, hogy a németek nem fogadták el Kovelnél a döntő csatát; ellenkezőleg az a szándékuk, hogy a dunajeci áttörés mintájára ezuttal is Mackensen vezetésével a Stochodnál kísérelnek meg áttörést.

A francia honvédelem ügye titkos ülésen.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Tegnapi a szenátus ülésén összes szavazattal 1 ellen elhatározták a titkos ülések megtartását, amelyeken a honvédelem irányelveit hányják-vetik meg.

Lille bombázása.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Francia repülőgépek bombázása következtében Lille város sokat szenvedett. Több épület és a Sauveur templom megrongálódott.

Német buvárhajók sikere.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelenti a tengerészeti vezérkar:

Egy buvárhajónk az Északi tenger déli részében egy ellenséges buvárhajót elsüllyesztett: Őfelsége a császár buvárhajója, az U 35, amely a császár kéziratát Őfelsége a spanyol királyhoz és gyógyszereket a Spanyolországba internált németek részére Kartogenába vitt, a mai napon hazatért. A buvárhajó hazatérte alkalmával elsüllyesztette a Hevamlauve nevű francia felfegyverzett gőzöst és 1 ágyut zsákmányolt.

Az antant titkos haditanácsa.

Budapest, július 5. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az antant titkos haditanácsa most folytatja tanácskozásait Nikolajevits nagyherceg elnöklése alatt, amelyen kivülé French angol tábornok, Pau francia tábornok és Strum olasz tábornok vesznek részt. Szerbiát és Montenegro Sándor trónörökös képviseli.

Az angol offenzíva sikertelen.

Berlin, július 5. A nagytámadásjelzés jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A tengerparttól az Ancre patakig kisebb felderítő harcoktól eltekintve csak élénk tüzéségi és aknavető tevékenység uralkodott. A legutóbbi napokban az Ancre jobb partján sebesületlenül elfogott angolok száma 48 tiszt és 867 főnyi legénység.

A Somme mindkét partján levő harcvaszakon tegnap este óta ismét súlyos harcok folynak. Az ellenség itt sehol sem volt képes komoly előnyöket kiküzdeni.

A Maas bal partján a nap különös esemény nélkül telt el.

A Maas jobb partján a franciák újból nagy erővel támadtak, de hiába igyekeztek a Thiaumont erődötől északnyugatra levő állásainkhoz közelebb férközni.

Az oroszok súlyos veszteségei Luck vidékén.

Keleti hadszíntér.

A kurlandi tengerpartot a tenger felől eredménytelenül ágyúzták.

Hindenturg tábornagy hadseregének harcvaszala ellen az ellenség különösen a Smorgon mindkét oldalán folytatta vállalkozásait.

Német repülőgépek bőségesen bombázták a minszki vasuti berendezéseket és gyülekező csapatokat.

Lipót bajor herceg tábornagy hadszoportja: Az oroszok Zirindtől kezdődően a Baranovicitől délkeletre eső területig támadásaikat újból megkezdték. Részben igen szívós kézi tusában visszavertük őket, vagy onnan, ahol állásainkba behatoltak, kiverjük. A legsúlyosabb veszteségeket szenvedték.

Linsingen tábornok hadszoportja. Kostuchnovától kétoldalt (Cartorijszktól északnyugatra) és Kolkytól északnyugatra harcok folynak. Kolkitól nyugatra a Styren át előrenyomult orosz csapatokat támadjuk. Lucktól északnyugatra, nyugatra és délnyugatra Verben vidékéig (Berestockótól északkeletre) az ellenségnek nagy erővel tett összes kísérletei, hogy eddig elért előnyeinket tőlünk ismét elragadják, meghiúsultak. Oroszok súlyos veszteségeken kívül foglyokban 11 tisztet és 1139 főnyi legénységet vesztek.

Repülőgépek megtámadták a lucki vasuti berendezéseket és a gyülekező csapatokat.

Bothmer gróf tábornok hadserege: Baristól délre az ellenség kis területen első vonalunkba időlegesen megvetette a lábát. Tiumactól délkeletre kivívott sikereinket fokoztuk.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/P.

INCIDENS egy évről vizsgán.

Iskolaszéki elnök és tanító.

Biharvármegye közigazgatási bizottsági ülésén tegnap egy kellemetlen ügy is szónyegre került. Az élesdi iskolában uralkodó állapotokat hozta a bizottság elé Vasady Lajos tanfelügyelő, akihez az élesdi iskolaszéki elnök terjesztette be.

Az eset előzménye az, hogy Élesden az iskolaszéki gondnokság elnöke Kocsis Béla és az igazgató-tanító Nagy Imre között differenciák merültek fel, amelyeknek fegyelmi uton kell befejeződniük.

A differenciák az iskolában kezdődtek, a hivatalos eljárásra azonban az évről vizsga alatt felmerült incidens szolgált alapul.

Az évről vizsgán Kocsis Béla elnökölt, aki felszólított egy Fischer Anna nevű 8 éves leányt, hogy a táblánál bizonyos számtani műveleteket végezzen el. A kis leány azonban arra hivatkozva, hogy ő zsidó és szombaton nem ír, kijelentette, hogy nem hajlandó a táblára írni. Kocsis Béla tudta, hogy a leány szülei nem tartják meg szigorúan a szombatot, ezért felszólította a leányt, hogy végezze el a számtani feladatot.

Nagy Imre igazgató-tanító erre a leánynak a következőket mondta:

— Helyes amit tettél, ha a vallásod tilja szombaton az írást, ereddj a helyedre.

Kocsis Béla nem hagyta szó nélkül a dolgot s megkérdezte a tanítót, hogy miért küldte helyre a leányt? Erre Nagy a következőket mondta:

— Itt én vagyok a vallás őre és hivatásom öröködni a felett, hogy mindenki megtartsa vallási szokásait. Ehhez senmi köze.

A vizsga tartalma alatt még egy kis fiú vizsgájánál is történt bizonyos összeszóvalkozás és pedig a felett, hogy a gyermek a padban, vagy a padok előtt feleljen. Kocsis a padok előtt kívánta feleltetni a gyermeket, míg Nagy a padban. Végül is Nagy Imre a következőket mondta:

— No hát gyere ki, legyünk mi az okosabbak.

A vizsga végén Kocsis Béla megelégedését fejezte ki a tapasztalt előmenetek felett, azonban kijelentette, hogy a közte és az igazgató között történetekről jelentést fog tenni a tanfelügyelőnek.

Kocsis a jelentést meg is tette. Ebben azonban már több egyebet is bejelentett. Bejelentette első sorban, hogy az igazgató-tanító a gondnoksági ülések jegyzőkönyvében javításokat eszközölt még az után mikor azok már hitelesítve voltak. Hibául róttá fel az elnök Nagynak, hogy vele csak az iskolaszéki útján érintkezett. Egy alkalommal minden engedély nélkül, sőt az elnök határozott tiltakozása dacára 2 napra Nagyváradra távozott. Máskor a hitoktató fizetését a segédlelkésznek fizette ki, mert magával a lelkésszel haragban volt.

Nagy Imre igen felületesen járt el akkor is, mikor kisleánya vörhenyben megbetegedett. Dacára annak, hogy lakása zár alatt volt, az iskolaszéki útján végeztette dolgait. Az iskolaszéki a növendékekkel

állandóan érintkezve a fertőzés veszedelmének tette ki az egész iskolát. A vörhenyben szenvedő gyermek orvosi segély nélkül halt meg.

Vasady Lajos a vádakra vonatkozólag bejelentette, hogy Nagy Imre ellen 1907-ben és 1908-ban összeférhetlenség miatt eljárás volt folyamatban, azonban akkor csupán a késedelmes hivatalos eljárás folytán az egész ügy megszűnt.

Keszthelyi Zoltán javasolta, hogy Nagy ellen ne csak a fegyelmi eljárást indítsák meg, hanem függeszték is fel állásától.

Miskolczy Ferenc főispán indítványára kimondta a bizottság, hogy meghagyja Nagy Imrét állásában, azonban a fegyelmi vizsgálatot elrendeli ellene. A fegyelmi vizsgálat vezetésével Bérczy Imre főszolgabíró bizta meg a bizottság.

Hány árvája van eddig a háborúnak Biharvármegyében?

Biharvármegye a múlt hóban.

**A közigazgatási bizottság
ülése.**

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg július havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc főispán elnökölt. Az ülés megnyitása után az alispán időszaki jelentését terjesztették elő. E szerint a vármegye területén különösen kiemelendő az a nagyszabású akció, mely a hadiárvaik érdekében indult meg. Jelenleg a vármegye területéről 1017 hősi halált halt katona van, akik után 2208 hadiárva maradt. A vármegyei árvaszék a hősi halált haltakkal egyenlő elbánásban részesíti az eltűntek ügyét is. Az eltűntek után 3561 árva van. A hadiárvaik elhelyezéséről és gondozásáról az árvaszék már eddig is megfelelően intézkedett.

Dr. Móricz Ernő vármegyei főorvos számolt be ezután a vármegye területén uralkodott hólyagos himlőről. A jelentés szerint Biharvármegyében 1914-ben megbetegedés fordult elő. Ebből meggyógyult 1514 és meghalt 239. A hólyagos himlő ma már megszűnt a vármegye területén.

Fássy Lajos vármegyei főügyész számolt be ezután a főügyési hivatal ügymenetéről.

Miskolczy Ferenc főispán meglehetősen elismeréssel vette tudomásul a megfogytakozott személyekkel dolgozó hivatal működését.

Kellner György főállatorvos jelentette, hogy a vármegyében igen sok járványos állatbetegség lépett fel. Az állatállomány forgalmáról különben a következőkben számolt be. A vármegyéből elszállítottak 1304 állatot. Elvittek 250 szarvasmarhát, 2900 juhot és 4900 sertést.

Németh István pénzügyigazgató a vármegye pénzügyeiről számolt be. E szerint az adózás kedvező volt a vármegye területén.

Vasady Lajos tanfelügyelő és Kiss József a belényesi tanfelügyelőség kirendeltségi vezetője az iskolák és tanítók ügyéről tett jelentést.

Varró Domokos főmérnök a közuti alap számításait mutatta be, a melyeket elfogadott a bizottság. A főmérnök javaslatára a bizottság kimondta, hogy négy község közválság alapját felemeli.

Ezzel az ülés déli 12 órakor véget ért.

Kérelem a Máv. osztálymérnökségéhez.

Elzárták a Ritoók-utca végét.

Mikor a város a Ritoók-utca folytatásában levő telkeken utcát nyitott, azzal a szándékkal tette, hogy az utca nemcsak a Máv. töltésig terjedjen, hanem könyökhajlással a Kórház utcára kapjon oldalutat s így a Sztaroveszky-utca a Kórház-utcával közvetlen összeköttetést nyerjen.

Nem is lett volna másként értelme az utcanyitásnak, mert zsákutcába csakugyan nem kívánt jutni a közönség. Az utca megnyitott, kiépült, izléses uri lakások épültek ott, villaszerűek, s akik át akartak menni a Kórház utcára, a vasúti töltés mellett egy nyitott ajtón keresztül meg is tehették.

Igaz, hogy a caudiumi iga jutott eszébe az embernek, mikor átment, mert ha nem eléggé mélyen hajolt meg a kis kapu alatt, bizony beleütötte a fejét az ajtófélfába.

De hát ez jobb volt, mint az az állapot, amelyet most idézett elő egy ismeretlen, aki bezárta a Kórház-utca felől nyíló ajtót s ezzel zsákutcává változtatta a Ritoók utcát. Ha valaki pld. a Kórház utcáról át akar menni a Sztaroveszky utcai gyógytárba, akkor vagy kerül egy nagyot, vagy átmászik a kerítésen. Uri emberek és jó család gyermekei mászkálnak az eléggé magas kerítésen, mert sürgős a dolguk, sőt az elmekórház rendelkezéseit is így palánkon át juttatják el illetékes helyére.

Aki elzárta az utcát, az rossz tréfát csinált. A terület a városé, a kijárat is azé. Vett is már telket e keskeny úthoz, nincs joga azt elzárni senki fiának.

A lakók a Tiszántúl utján kéri az államvasutak osztálymérnökségét, hogy az utcát adja át igazi rendeltetésének: a forgalomnak s a közönségnek.

Kánikula — 32 °C árnyékban.

Árnyékban 32 °C. Nagyszerű.

Mintha az időjárás is belezavarodott volna a földön történő zűrzavarosságokba, pár év óta a legvalószínűleg meteorológiai csodákat éljük. Azon a nyáron, amelyen megjelent a Halley-üstökös földünk látókörében, három hónapra át egy szem eső sem esett a szomszagos földre. Talán a nagy meleg okozta, hogy az ember, ez a csunya idegállat, megveszekedett s rátört egymásra ágyúval, puskával, késsel, gyilokkal.

Évek óta nincs rendszeres tél, csak esik az eső. Évek óta hűvös a nyár s viz alatt áll minden. Az idén koratavaszig alig volt fagy, tavasszal dermesztő hideg, majd forróság köszöntött be, aztán eső esett, hirtelen újból meleg lett s mikor azt hittük, hogy most már egyensúlyba jön a levegő s lesz gyönyörű, rendszeres meleg nyár, egy ciklon vágatott végig Magyarországon, tört, zuzott, rombolt.

S most kánikulai hőség két napig. Árnyékban 32 °C. Rottenetes a dolgozó embereknek. Rottenetes a háború viselőknök. „Forr szíve a vér az ereken”. De szerencsére itt a Körös és partján nyüzsgött a sok ember és gyerek. A szoba levegőt nem nagyon bírta ki senki. Csak ki a szabadba,

az volt a jelszó. Valami hóhullám szabadult Európára.

De szerencsére déli szél fujt, fujdogált állhatatosan, viharos allűrökkel. S tegnap délután a déli szél hozott is felhőt, az ég elborult, a rekkenő hőség kissé csillapodott.

Hogy a korai kánikula komolyan veszi-e a dolgát, vagy csak egy kicsit ijesztgeti az embereket, azt még Meteor ur sem tudja.

Török temető Nagyváradon.

A tanács külön temetőt engedélyezett a törökök részére

Végre megtörtént a török temetés.

Tegnap délután ment végbe a fiatalon elhalt Brajim Ali, macedóniai török temetése. Kétségtelenül érdekes volt a török ritusu temetés lefolyása, de szintugy érdekesek a temetés előzményei.

Értesítést adtunk arról, hogy a nagyváradai törökök Brajim Alinak a végítességségéhez egy hodzsát kértek a budapesti konzulátustól. Tegnapelőtt óta eddig nem érkezett válasz Budapestről, ehelyett éjjel a gyorsvonaton megérkezett a török hodzsa, Masir Batir, aki a Park-szállodában vett ki lakást.

A konzulátus a budapesti muzulmán lelkészt, aki a Gül Baba sírját őrzi, nem tudta leküldeni, mivel jelenleg nincs otthon, ehelyett a hadsereg kötelékébe tartozó török táborig lelkészt Masir Batirt kérte fel, hogy jöjjön le Nagyváradra a fiatal török eltemetésére. Masir Batir a budapesti hadikórházakban teljesít lelkészi teendőket.

Brajim Ali temetésére az ország minden részéről érkeztek muzulmán hősök, akik jelen akartak lenni honfitársuk utolsó útjánál. Megérkezett ezek között a békés hodzsa is, Azis Mehemed Hili, aki különben kalmár ember, de emellett korán tudós is.

Reggel a táborig hodzsa megjelent a rendőrségen Kemény Ignác rendőrkapitányi nál. Itt értesült arról, hogy az elhunyt részére még nincs a sírhely megállapítva, s így a temetési szertartás a délelőtti folyamán nem tartható meg. Masir Batir kijelentette, hogy neki nincs ideje a várakozásra, ő úgy jött Nagyváradra, hogy még a délelőtti folyamán visszautazik Budapestre. Ott ugyanis szükség van rá a hadikórházakban.

Szerencsére a hodzsa kijelentése nem idézett elő nagyobb zavart, mert véletlenül megérkezett a békési korán-tudós is, aki szintén hivatott a temetési szertartás elvégzésére. A budapesti hodzsa ezután megtette, amit megtehetett, a temetési szertartás szerint a halottat megfüröszttették, fehér halotti ruhába öltöztették, azután elmondták felette a halotti imát. Ennekutána még délelben visszautazott Budapestre. Előbb még megbizta Asis Mehemed Hilit, hogy a további temetési szertartást ő végezze.

Hátra volt még a főkérdés, hogy hát hová helyezik el a halottat?

Tegnap délelőtti a törökök megjelentek a polgármesternél, ahol egyikük a következőképpen beszélt:

— A jó magyar kormány befogadott minket ebbe a szép országba, a város is tegye meg nekünk azt a szivességet, hogy külön temetőt kapjunk a város területén.

A tanács még a délelőtti folyamán foglalkozott a törökök kérelmével és pedig kedvezően határozott. Megengedte, hogy az izr. temető közelében a közös temető egy része ezentul a muzulmánok temetője legyen. A temető helyének kijelölésével Kőszeghy József főmérnököt bizta meg.

Kőszeghy főmérnök Kemény kapitány és a törökök kíséretében kiment a kiszemelt helyre, ahol a térképen megjelölt részt saját maga nézte ki a török temető leendő helyül, melyet a közeli református temetőtől a muzulmán vallás törvényeihez képest egy ut választ el. Az új temető mintegy 100 sírhelyet foglal magában és ide fogják át-helyezni azon két muzulmán katona holttestét is, akiket a háború folyamán Nagyváradon eltemettek.

A törökök azon kívánságuknak adtak kifejezést, hogy a sírokat úgy áshassák meg, hogy a halott délkelet felé legyen fordulva. Ezt a kívánságukat azonban nem teljesíthették, mert elrontotta volna a temető kijelölésénél a szimmetriát. A békési hodzsa azonban megoldotta a keleti kérdést. A sírt csak ássák úgy, mint a keresztények, keleti irányban; a föld belsejében aztán úgy szabályozhatják az üreg irányát, ahogy nekik tetszik, szóval délkeleti irányban is formálhatják.

Brajim Ali temetése délután 4 órakor ment végbe a biharmegyei közokórházból, ahol semmi különösebb szertartás nem volt. A halottat hátton kellett volna kivinni a temetőbe, de kerülni akarták a feltűnést s az izr. hitközség kocsiján vitték ki az új török temetőbe. Itt Assis Mehemed Hili, a csabai hodzsa mondott imát felette és végezte el a törököknél szokásos temetési szertartást.

A községi tanítók lakbére.

Az állami tanítókkal egyenlő lakbért kérnek.

Különösen a mostani óriási drágaság világít rá erősen, hogy a Nagyvárad város községi iskoláiban alkalmazott tanítók helyzetéről mennyire mostohán gondoskodik Nagyvárad városa. Hogy ennek nem csupán Nagyvárad az oka, azt jól tudjuk, mert a közoktatási kormány nem engedi meg a városnak, hogy magasabb fizetést adjon tanítóinak, mint amennyit az állam ad az állami tanítóknak, különben megvonja az állami pótlékot, amelylyel a tanítók fizetéséhez hozzájárul.

Nagyvárad városa azonban ott sem igyekszik segíteni a tanítók helyzetén, ahol tehetné, anélkül, hogy az állam vétő-jával találkoznék. Nevezetesen még mindég a régi 500 koronás lakbért kapja a községi iskolai tanítók nagyrésze, holott az állam már pár év óta magasabb lakbért ad az állami tanítóknak.

A községi polgári iskolák tanszemélyzetének sok kérés, interpelláció után sikerült kivinni, hogy a város kifizette részükre azt a különbözetet, amivel magasabb lak-

bért kapnak az állami polgári iskolák tanterói. Igaz, hogy ezt sem bírta el a tanács szive s panasszal élt a magasabb lakbér ellen a közoktatási bíróságnál.

A sok hiábavaló kilincselés után most a községi elemi iskolák tanítói fordultak kérelemmel a város törvényhatóságához s kéri, hogy legalább az állami tanítókkal egyenlő 720, illetve 640 korona lakbért adja meg részükre a város. Ennek a nagyon is méltányos kérelemnek a teljesítése 7300 koronába kerül s ezzel 37 tanító, illetve tanítónő helyzetét könnyítené meg s 37 tanórral szemben járna el igazságosan.

A mai viszonyok között egy intelligens család 500 koronáért nem kap megfelelő lakást; azt pedig nem kívánhatja még a tanács sem, hogy a szegény, rendszerint családos tanító a nagyon is szerény 1600—1800 korona fizetéséből pótolja a lakbérét; mert akkor mi marad a megélhetésére?

A tanítók által a lakbér felemelése tárgyában a törvényhatóságához beadott kérvényből közöljük a következőket:

A városi alkalmazottak fizetésének 1907-ben eszközölt rendezése során a községi elemi iskolai tanszemélyzet helyzetének javításáról is gondoskodni s a törvényhatóság által részükre már a 70-es években megállapított s az 1907. évi XXVI. t. cikkel minden tanító részére, biztosított korpótlékokon kívül részükre évi lakbérilletmény címén 500 koronát, fizetés címén pedig 5—5 évenként emelkedő 1600, 1700, 1800 koronát megszavazni méltóztatott.

Kétségtelen, hogy e javadalalmazás 1907-ben — midőn az állami és más jellegű iskolák tanítóinak még állami sem volt — kiragadott bennünket a városunk megélhetési viszonyaival különben sem összeegyeztethető átlaghelyzetből s bizton reméltük, hogy részükre ezen kedvező helyzet, ha rövid időn belül nem is fokozódik, de zavartalanul fenn marad. Csalódtunk!

Az 1913. évi XVI. t. c-ikk a tanító korpótlékokat eltörölve, azóta a részükre esedékes korpótlékokat nem kapjuk meg és bár a korpótlékokra szerzett jogunk volt, semminemű korpótlásban nem részesülünk.

Az 1913. évi XVI. t. c. reánk nézve sérelmes rendelkezéseit belátva, a tebtetes törvényhatóság már az 1913. évi 37—2910. kgy. számú határozattal tiltakozott szerzett jogaink eltörlése ellen s azóta is több ízben kifejezést adott azon óhajának, hogy bennünket az állami tanítók részére megállapított javadalalmazásnál is kedvezőbb állásba részesíthessen.

Mindenkor hálás szívvvel fogadtuk a Törvényhatóság részéről irányunkban megnyilatkozó gondoskodást s reméltük, hogy a fizetés rendezésének tárgyalására az 1913. ik évben a törvényhatóság részéről kiküldött bizottság munkálatainak eredményeként mi is kedvezőbb helyzetbe jutunk.

Azóta már évek multak el s helyzetünk az utóbbi években siralmasává vált.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! A korpótlék elvonásával is érzékenyen sújtott 43 tanító roskadozva a megélhetés csaknem elviselhetetlen terhe alatt, hisszük, nem követünk el szerénytelenséget, midőn a legmélyebb alázattal kérjük, hogy addig is, míg javadalalmazásunk a mai kor követelményeinek megfelelően rendezhető lesz, kegyeskedjék az alább névszerint felsorolt 41 tanító ezidőszerinti, a legszerényebb lakás bérletére sem elegendő 500 korona évi lakbérilletményét az állami tanítók részére az 1913. évi XV-ik t. c. 5. § ában megszabott mérvig az 1916. évi január hó 1-től kezdődőleg felemelni.

Az állami tanítók, állami és városi alkalmazottak ezen magasabb lakbérilletményt

már az 1912. évi január 1-től kezdődőleg élvezik, s most midőn a polgári iskolai tan-
személyzet is — 1914. évi január 1-től visz-
szamenőleg — megkapta a fizetése után a
fizetési osztályoknak megfelelő lakbérillet-
ményt, reméljük, hogy a tekintetes Törvény-
hatósági Bizottság a mi fenti szerény kéré-
sünk teljesítését sem tagadja meg. Reméljük
ezt annyival is inkább, mert kérésünk tel-
jesíthetőségét az 1913. évi t. c. 17-ik §-a is
megengedi s mert lakbérünk a kért módon
való kiszolgáltatása összesen csak 7300 K
fedezetet igényel.

Hivatalos jelentés a magyarcsékei jégverésről.

Éhínség előtt áll a járás.

A múlt hó 19-én a vármegye igen nagy
részében rettenetes jégvihar pusztított, mely
egész járásokat sodort a legnagyobb vesze-
delembe. A jégvihar pusztítása leginkább a
magyarcsékei és tenkei járásban volt a leg-
nagyobb. A tenkei járásból már beérkeztek
a hivatalos jelentések, a magyarcsékei járás-
ból tegnap küldte be azt Ertsey Zsigmond
járásí főszoigabiró.

A jelentés egész terjedelmében a kö-
vetkező:

Tekintetes Alispán ur!

A folyó hó 19-én történt éjjeli jégeső
következtében jelentem, hogy Magyarcséke,
Dusafalva, Törpetalva, Cseszvára, Hollószeg,
Toposd, Drágócséke, Kélliget, Alsótópa, Felső-
tópa, Nánhegyes, Nagykerpest, Bihardobrosd,
Szombatság, Pusztabikács, Farkaspaták, Ká-
ptalankodos, Kisdombró, Alsópatak, Méhelő,
Kiskaránd, Nagykaránd, Miklórtás, Hosszu-
liget, Janosfalva és Pusztahollód községek
határait az óriási nagysejű jégeső annyira
elverte, hogy a gazdaközönségnek mind-
reménye, melyből megélhetését biztosítva
látta, teljesen megsemmisült, annyira, hogy
a nyári élelme is veszélyeztetve van.

Teljesen tönkrementek a krumpli, a pa-
szuly és egyéb hüvelyesek és vetemények,
amelyek a nyári megélhetést biztosították a
lakosságnak. De tönkrement a buza, a ten-
geri- és a zabvetés is, melyek a téli, illető-
leg egy évi élelmet adták volna a szegény
népelemnek.

E szomorú elemi csapások következté-
ben most már nem csak a nyári megélhe-
tést kell a lakosság számára biztosítani, ha-
nem a téli megélhetésről is már most kell
gondoskodni, nehogy a lakosság elégedetlen
legyen.

Alispán Ur legyen kegyes már most
ugy intézkedni, hogy a lakosság szükségle-
tére szükséges élelmiszerek esetleg kenyér-
liszt, avagy tengeri, a fent felsorolt közsé-
gek részére kiutaltassanak, ha másképp nem
kedvezményes áron.

Magyarcséke, 1916. június 29.

Ertsey Zsigmond
főszoigabiró.

Ugyancsak tegnap tett jelentést a fő-
szoigabiró arról a kárról is amit a jégeső a
főszoigabirói lakásban tett. E szerint a jég
a főszoigabirói hivatal és lakás 52 ablakát
verte be. Levert a tetőről 500 drb. cserepet.
Az okozott pusztítás helyrehozatalára az
alispántól kér felhatalmazást a főszoiga-
biró.

Teleky-utca 62. sz. házban több rendű
két-szobás lakás és egy 16x6 méteres
műhely v. raktár azonnal bérelhető.
Felvilágosít ugyanott a házmesternő, vala-
mint dr. Imrik Gusztáv ügyvéd. zár-
gondnok. Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Egy huszár, aki nem tud magyarul.

Kassáról írják: Amióta az oroszok buko-
vinai offenzívája megkezdődött, pár köny-
nyebb sebesült a kassai kórházakba is érke-
zett a bukovinai frontról.

Gyűrött, piros nadrággal és sáros, zsi-
nóros attilával egy huszár érkezett a csa-
patkórházba. A transporttal jött, hogy itt
operálják ki jobb karjából a golyót.

A sebesült huszárnak borostás volt az
álla, de az ajkai felett igazi magyaros vá-
gásu nagy fekete bajusz kunkorodott fel.
Piros sapkájával és piros nadrágjával ki-
rikított a sebesült katonák csukaszürke so-
rából.

— No huszár bácsi, mi ujság van Bu-
kovinában? kérdezték tőle.

A huszárnak jóságos mosolyra derült
az arca és szinte fájt, amint megszólalt.

— Es tuht mir sehr Leid, aber ich kann
nicht ungarisch.

A kérdések özöne zudult a huszárra.
Hova való? Hogy került a huszárokhoz?
Hogy van az, hogy nem tud magyarul? A
huszár, a jóképű magyar huszár a következő
magyarázattal szolgált:

— Én, kérem, osztrák honpolgár va-
gyok, a deutschmeistereknél szolgáltam és
soha életemben nem ültem lovon. Civilben
bankszolga vagyok Bécsben és mint deutsch-
meisterek tartalékosai a háboru elején ki-
mentem a frontra. Rövid idő alatt megsebe-
sültem és bekerültem egy csernovici kór-
házba. Mikor az oroszok másodizben foglal-
ták el Csernovient, én ott maradtam a kór-
házban s ott voltam mindaddig, míg a mi-
énk a várost másodszer is visszafoglalták.
Egy dr. Stark nevű budapesti orvos vette át
annak az osztálynak a kezelését, ahol én
feküdtem és amikor meggyógyultam, a dok-
tor ur magához vett tisztí szolgának. Az
egyenruhámat nem tudták megtalálni ezért
valahonnan huszár uniformist kerestek, amit
aztán magamra vettem. Így lettem én ké-
rem huszár. Ez körülbelül másfél éve tör-
tént, azóta ez már a harmadik huszár egyen-
ruha rajtam. A doktor ur ugyanis nagyon
szereti a huszár uniformist.

* **Háztartási fémtárgyak be-
szolgáltatása.** A háztartási fémtárgyak
kötelező beszoigaltatása július 18-án kezdő-
dik országszerte. Az erre vonatkozó minisz-
teri rendeletet lapunk már közölte. Buda-
pesten a városi tanács úgy intézkedett, hogy
a háztartási fémtárgyak rekvirálását Buda-
pesten — mint ahogy az egész országban is —
megkezdik július 18-án és augusztus
20-ig be is fejezik. A rekvirálók megjelen-
nek minden háztartásban s megállapított
áron elviszik az összes réz-, tombak- és alu-
miniumból készült háztartási tárgyakat a
hadserg részére. A miniszteri rendelet jú-
lius 18-ig enged időt, hogy minden háztar-
tás beszeresse a rekvirálendő tárgyakat he-
lyettesítő háztartási cikkeket. Július 18-ától
kezdve a rekvirálók házról házra járnak s
azonnal el is viszik a tárgyakat. A főváros-
ban a rekvirálást a fővárosi tisztviselők és a
tanítói kar tagjai fogják végezni a népfel-
kelők segítségével s minden rekviráló csapat
vezetője egy népfelkelő tiszt lesz. A közön-
ségnek el kell készülnie arra, hogy
háztartásaitak könyörtelenül megfosztják min-
den réztárgytól, mert a katonaságnak mul-
hatatlan szüksége van rá.

..HIREK..

Rokkant hős a Szent László-téren.

Mintha a nap is egyszerre adná ki bosz-
szu időn át gyűjtött melegét, oly nagy for-
róság van már a délelőtti órákban.

A Szent László-téren mindazonáltal nagy
a forgalom. Az emberek tikkadtan a nagy
forróságtól járnak kelnek. Néhol felhallatszik
az elárusító asszonyok veszekedése a sorok-
ból. A villamosoknak is mintha bágyadtabb
lenne a hangjuk.

Fél tizenegy óra felé egy rokkant hős
száll le az egyik villamosról. Mindkét kezé-
ben mankót szorongat. Nehezen vándorog
az átszállóig. Megszokott kép már a sebe-
sült katona látása, mindennap százával jár-
nak-kelnek az utcákon, elbámulva a díszes
kirakatokon. Ez a sebesült hős azonban
mintha különbözne a többitől. Lehet, hogy a
nagy forróság okozza azt a bágyadtságot,
melyet a hős arca visszatükrözött, de még
inkább a nagy fájdalom, melyet a pár lépés-
sel kell átszenvednie.

A vásárlóknak és a kofáknak is feltűnt
a hős katona kinézése. Hirtelen, mintegy
parancsszóra odarohannak, kibontva zseb-
kendőiket, pénztárcáikat, megtömték a ka-
tona kezét pénzzel, aki már nem tudta hová
elhelyezni a sok apró pénzt, melyet a jó-
szívű asszonyok kerítettek elő.

A sebesült hős nem tudott a megbotott-
ságtól szólni, csak a hála könnyei pergették
le a szeméből. Lehet, hogy nem is tudott
magyarul, de azért minden szónál szebben
beszélt az a pár könnyecsepp, a hála könny-
cseppje.

Mi ez? Nem is új dolog, csak a magyar
szív megnyilatkozása.

Talán abból a pénzből új ruhát, cipőt,
vagy valami élelmiszert vettek volna, több-
bet, mint máskor. De nem jobban van
ez így?

* **A városi napidíjazok há-
borus segélye.** A Nagyvárad városánál
alkalmazott napi és havidíjazok részére a
kormány tudvalevőleg ez évre fejenként 300
korona háborus segélyt engedélyezett. Mint
értésülünk, Rimler Károly polgármester
mostani budapesti útja alkalmával eljár a
belügyminiszteriumban a város által fel-
küldött segélyezendők névjegyzékének jóvá-
hagyását illetőleg, sőt a segély összeget a
pénzügyminiszter már meg is küldte Nagy-
várad városának. Így a segélyek kifizetése
pár nap alatt megtörténik. Bizony itt az
ideje, hogy a szegény emberek hozzájussa-
nak a segélyhez, mert eleget nélkülöztek.

* **Premontrei gimnázium Buda-
pesten.** A jászóvári premontrei kanonok
rend július 1-én, 2-ik és 3-ik napján tar-
totta nagyképtalanját Jászón. Ez alkalom-
mal Takács Menyhért prépost a rend ál-
lapotairól szóló beszámolójában megemlí-
tette azt is, hogy a rend hajlandó Buda-
pesten gimnáziumot vagy reáliskolát nyitni,
ha e tekintetben a kormányval meg-
állapodásra tud jutni. A rend elég ok-
levelen tanárral rendelkezik ahhoz, hogy
hivatását az ország fővárosában is telje-
sítthesse.

* **Signum Laudis.** A hivatalos lap közli, hogy a király Nyérs István 101. gy. e. beli és Kandel Imre 7-ik huszárezred-beli tart. hadnagyokat a Signum laudisszal tüntette ki.

* **Bizottsági ülés a közlekedési ügyosztályban.** Nagyvárad város közlekedési pénztárának ellenőrző bizottsága holnap, pénteken, július 7-én délután 4 órakor, a közlekedési hivatal helyiségében ülést tart.

* **A Kereskedelmi Bank megnyitása.** A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak Bómer-téri helyiségei pár nap alatt elkészülnek s Sztarill Ferenc ezután átadja a helyiséget az asztalosoknak, akik a kész berendezést helyezik el a tágas, kényelmes bankban. Ha a munkák abban a tempóban folynak, mint eddig, akkor e hó végére teljesen készen lesz a bankhelyiség s megis nyitják. Addig a két igazgató: *Hargittai Bertalan* és *Szöke Sándor* a Poynár-ház első emeletén levő ideiglenes hivatalban intézik az ügyeket, amelyek már most lassan bekapcsolódnak a fiók jövődől működésébe. A szervezés is kellő tempóban folyik s az irodai személyzet kinevezését a napokban teszi közzé a bank igazgatósága.

* **Halálozás.** Tápiószentmártoni Dömök Kálmán, Bors község nyug. jegyzője és a borsi ref. egyház presbytera, 79 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése július 7-én, pénteken délelőtt 10 órakor lesz Bors községben.

* **A cipészek csalója újból működik.** Debrecen, Nyíregyháza, Eger és sok más város rendőrsége körözi azt az ügyes szélhámost, aki a cipészeket örvendeztetni meg csalásaival. Cipőket és eszmiákat csal ki mint tisztizsolga állítólagos főhadnagy gazdája részére a szegény cipészektől, akik természetesen sohasem látják többet sem őt, sem a cipőt, sem a pénzt, már ami az árúért járna. Egy heti hallgatás után most Kassán ütötte fel fejét a „tiszizsolga”. Zádorszky Mihály eszmiadiamestertől 2 pár eszmiát eszelt ki 220 korona értékben. Most újból körözik a szélhámost, de úgy látszik, hogy a cipészek, eszmiadiák sem igen olvasnak újságot, mert máskülönben nem sikerülne nek az ál tisztizsolga szélhámoskodásai. — Rövid személyleírása: középtermű, 20—22 éves, kövér, pufók szőke arcu, vastagajku fiatalember.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltüntet a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

* **A Biharmegyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1916. évi 6 %-os és 5 1/2 %-os negyedik hadikölcsön végleges kötvényei az intézet pénztáránál mai naptól kezdve kiszolgáltatók.

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimét, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berni védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia hal konzervek (húspiké) szalámi. Ementáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárúk, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és deligyümölcsök rendelkezésre állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kitűnő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5 korona.

* **Cséplőgéphez fűtőnek** ajánkozik egy hosszabb időre szabadságolt katona. Címe Nagy Zsigmond, Nagyvárad Percs-utca 9. szám.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Moff, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* Két kis gyermek mellé 11—13 éves **német leány** kerestetik. Cim Tuka Géza intéző Szaniszló Szatmármegye.

Forolin a legjobb és legbiztosabb tolette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ár 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: Az Auróra balett társaság föllépte.

Pénteken: Ugyanaz.
Szombat délután: Szereltem.
Szombat este: Mágna Miska.
Vasárnap délután: Cigányprimás.
Vasárnap este: A pálinka.

Az Auróra balett-társaság.

Ma, csütörtökön este kezdi meg Mazzantini Lajos mester vezetésével két napra terjedő vendégszereplését a Szilvágyi színház színpadán a budapesti m. kir. Operaház elsőrendű balett társasága, amelynek minden egyes tagja már előkelő külföldi színpadokon jelentős sikert aratott.

A balett-estély műsora és szereplői a következők:

I. felvonás. Egy Biedermayer-nász, (balett-egyveleg), 1 felvonás. Személyek: Menyasszony Keszler Nelli. Vőlegény Dörgei Erzs. Vőlegény atyja: Mazzantini Lajos. Fiatalság: Nászay Lily. Vendégek: Dobrovics Márta, Benzur Gizi, Bársony Eta. Táncok: 1. Polonése. 2. Bruderlein-keringő. 3. Az ifjuság tánc. 4. Mazurka. 5. Tréfás gavotte. 6. Felhívás a táncra. 7. Egy Véber-keringő.

II. felvonás. Hollandi facipős, Dobrovics Márta. Keszler Nelli, Benzur Gizi, Bársony Eta, Nászay Lily.

III. felvonás. Ámon tánc szóló. Nászay Lily.

IV. felvonás. Pierott szerelmi kettős. Dörgey Erzs, Dobrovics Márta.

V. felvonás. Keleti fantázia. Keszler Nelly, Virág polka, Dobrovics Márta, Dörgey Erzs,

VI. felvonás. Tavasz ébredése. Klasszikus tánc. Személyek: Dörgey Erzs, Dobrovics Márta, Benzur Giza, Keszler Nelly, Bársony Eta, Kiss Ilona, Kiss Manoi, Nászay Lily.

VII. felvonás. Palotás eredeti magyar kettős a XVI. századból. Lejtik: Dobrovics Márta és Dörgey Erzs.

VIII. felvonás. A bohém festők. Ballet-egyveleg. Személyek: Rudolf festő Dörgey Erzs, Manfred festő Dobrovics Márta, Fülöp festő Kiss Ilona, Joachim festő Kőverő Nászay Lily, Báró Valdemár Mazzantini L. Előforduló táncok: 1 Polka. 2. Szatavol. 3. Keringő aseparba. 5. Kánkán Galoy.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Csütörtök, péntek
A halál jegyese
bűnügyi történet 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

IRODALOM

A német császár és „A nagy háború”. Ötvenedik előtt indult meg a világháború magyar nyelvű története, „A nagy háború”, mely országos népszerűsége mellett ugyyszólván összes katonai egyéniségeink elismerését is kivívta. A külföldi haditörténelmi művek legnagyobb részét tartalmával és kiállításával egyaránt tulajdonosul nagy művet most újabb kitüntetés érte. Berliini nagykövetségünk a kiadó intézet kérésére átnyújtotta a II. Vilmos császár részére hódolattal felajánlott két első kötetet, mint együtt folytatott nagy küzdelmünknek első egyöntetű megörökítését, melynek megteremtésében a magyar katonai szakírókon felül jeles német szakírók is közreműködtek. A német császár a két kötetet kegyesen elfogadta. Megbízásából von Tschirsky bécsi német nagykövet az Athenaeum részvénytársaságnak, mint a nagy mű kiadójának megleghangú leiratban tolmácsolta császára köszönetét a jeles magyar történelmi munka átnyújtásával tanúsított szeretetreméltó figyelmességéért.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

A MÚJÉG

naponkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Elköltözés miatt

Villa-ház

eladó.

Feltételek a kiadóhivatalban megtudhatók.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

életében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és baskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11—53. ::

Tanulók
felvétetnek
Oláry I. cégnél

ÉLŐ MARHÁT,
hizott sertést

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

5.

Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

Arató munkások részére
köleskása

jutányos áron kapható:

MOSKOVITS ADOLF FIAI

Adria malom rt. Nagyváradon.

Kiadó

Utcai 2—3 szobás lakás butorral vagy anélkül november 1-re. (Jelenleg orvosi lakás és rendelő. Nagy Sándor-utca 4. szám.

Kiadó Szt. János-u. 61. magánház 4szoba, előszoba, fürdőszoba mellékhelyiségekből álló lakás nov. 1-re. Értekezhetni Nagy Sándor-u. 4.

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárok és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14 00.)

10 boglya lucerna

1916. évi első és második vágásból eladó. Értekezhetni az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság irodájában. (Sas-passage 24. szám. lépcső telefon 14—00) vagy a „Vulkán” téglagyár részvénytársaság új telepén (vasuti fűtőház mellett, telefon 2-14)

Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
„ főzőedények,
„ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyalángnyig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja

55.

Főszerelő telefonja

55.